2011 DET OLSKE ORKESTER

En musikalsk/teatralsk undersøgelse af de situationer og omstændigheder, hvor skuespilleren tør og kan fejle.

Initiativ: Lotte Fårup og Øyvind Kirschhoff

med:

Torben Snekkerstad

Ragnhild Kaasgaard

Bo Stender Larsen

Troels

Øyvind Kirchhoff

Lotte Fårup

Andreas Dawe

Forsøgsstationen
Sdr. Boulevard 81
1720 København V.
Telefon 38 79 38 28
mail@forsoegsstationen.dk

ANTIMUSIK

INTERVIEW

Interview med Lotte Fårup (initiativtager) inden projektstart.

22. december 2010

Lotte Fårup: L
Poul Storm: P

P: Kan du give en kort beskrivelse af idéen og intentionerne bag projektet?

L: Projektet er tænkt som et ærligt forsøg på at spille musik uden at kunne.
Idéen opstod sammen med saxofonisten Torben Snekkerstad, der var musikker i forestillingen Kong Ubu, som jeg instruerede. Han præsenterede mig for amatørorkestret Portsmouth Symfonia – et amatørorkester der spillede kendte klassiske værker uden at have den musikalske kunnen.
Jeg blev fascineret af det skisma, der er mellem hvad øret forventer at høre (et kendt klassisk værk) og musikeren reale formåen. Det er et skisma mellem at kunne og ville – ligesom den klassiske klovn, der har en uimodståelig optimistisk vilje og entutiasme, der gang på gang fejler. Vi kommer til at holde af ham/hende for hans sårbarhed.

P: Hvordan hænger musikken sammen med teatret i projektet – det er jo skuespillere, der er musikere?

L: Oprindeligt var projektet tænkt som en nonverbal teaterforestilling om et orkester.
Både fordi forestillingen ikke fik støtte, men også fordi vi mener, at der er så meget uudforsket potentiale i det her setup, har vi derfor besluttet os for dette musikalske projekt. Her får vi både tid og mulighed for at fordybe os i selve kernen i projektet og finde ud af, hvad det er der fascinerer os og hvordan vi kan bruge det indenfor teatrets rammer.
Musikken er et fantastisk sanseligt medie – uadskilleligt fra teatret. Det har at gøre med en konkret kunnen – artisteri – man har et fast materiale – et håndværk.
Det ansporer skuespilleren til at tilegne sig en bestemt handling (at spille et instrument). Man kan ikke lade som om man bliver konfronteret med at spille på et instrument – det er en fysisk konkret realitet. Det er skuespillerens sammenstød med denne realitet vi er interesseret i at undersøge. Det er også vigtigt, at skuespilleren har et instrument, der rent fysisk ligger udenfor kroppen – jeg tror ikke projektet ville gå med f. eks sangere. Det er den konkrete fysiske kamp og konfrontation med instrumentet, der skaber spændingen.

P: Du talte om klovnen, kan du uddybe det?

L: Komik! Komik er en ud af flere facetter af det; ikke at få det man forventer. Man reagerer følelsesmæssigt. Det er overraskende. Forkert.
Ja, det at noget bliver forkert er et interessant felt. Det giver en sårbarhed – en åbning. Klovnen er et ærligt menneske, der gør noget der ikke lykkes.

—
L: Det er vigtigt for projektet, at vi spiller et kendt stykke musik, så der er en forventning om hvordan det skal lyde. Denne forventning er en stor del af setpu'et. Skuespilleren bliver holdt fast i en "forkert" situation. Det kræver fra skuespillerens side en ekstrem evne til at vise sin sårbarhed – det synes jeg er dramatisk interessant. Tilskuerens forventning til hvad de skal høre når der står Bolero eller Requiem på programmet – i det her projekt er publikums rolle dog begrænset til en afsluttende koncert.

P: Ville du kunne lave det samme projekt med musikere?

INTERVIEW

Interview med Lotte Fårup (initiativtager) inden projektstart.

22. december 2010

L: Det tror jeg ikke. Når en professionel musiker spiller, gør han noget han kan, noget han har lært og har derfor en mulighed – men selvfølgelig ingen garanti – for at indfri sine egne, men også publikums forventninger. Når skuespilleren spiller musik i vores projekt, gør han/hun noget han/hun ikke kan og vil aldrig kunne indfri hverken egne eller publikums forventninger. Man kan som musiker godt være dygtig, men først når man forlader det sikre opstår kunsten – når man glemmer håndværket og løber en risiko.

P: Hvori består så håndværket i jeres forsøg? Er det skuespillerens håndværk, der udfordres – og ikke musikerens. Er det det klovnens univers – hvor hans/hendes skrøbelighed bliver stillet til skue, der undersøges – et menneskeligt univers, hvor vi oplever det fejlfyldte – det uperfekte – gabet mellem det vi er og det vi gerne vil være?
L: Vi kender jo alle den situation, at når der sker en fejl på scenen, opstår der et magisk moment – alt er ude af kontrol. Både skuespillere og publikum er 100% til stede og fælles om ikke at vide, hvordan det ender. Hvornår bliver teatret levende overfor et publikum? Og hvordan oversætter man det aktivt i en teatralsk sammenhæng?

INTERVIEW

Interview med Lotte Fårup (initiativtager) inden projektstart.

22. december 2010

Kan man sætte skuespilleren i en ramme, hvor der altid vil være ukendte faktorer han/hun må forholde sig til? Det vil være et virkeligt svært mentalt arbejde – at befinde sig i en situration, hvor intet lykkes. Nej, jeg tror, det må kunne kombineres med én eller flere af teatrets parametre.

P: Det er altså skuespillerens håndværk der er i centrum?

L: Ja, det har intet at gøre med at lære at spille musik. Musikken taler til en anden sans.
Måske er det klovnens univers. En klovn er ikke klovn, hvis han ikke er 100% til stede med sin sårbarhed og sin ufuldkommenhed.
Jeg kunne også godt tænke mig, at der i forsøget bliver plads til fysiske benspænd. At give skuespillerne fysiske begrænsninger: Et kostume der strammer, ben der er bundet sammen, at skulle gå og spille samtidig, løbe og spille samtidig, tungen ud af munden og spille klarinet samtidig. Det er interssant at se hvad der sker, når man obstruerer skuespilleren – lægger en konkret fysisk modstand ind, som han/hun er nød til at konfrontere.

P: Hvad er projektets konkrete rammer?

L: Som sagt, er det den musikalske undersøgelse, som var en del af et forestillingsprojekt, som vi har gjort til et isoleret projekt.
Det er derfor også de samme personer der går igen: Julia Forchhammer som scenograf, Bo Stender Larsen, Øyvind Kirchhoff, Andreas Dawe, Ragnhild Kaasgaard, Troels Findsen og mig selv som skuespillere/ musikere.
Forsøgsstationen har givet støtte til projektet og vi har tænkt os at søge støtte til en videreudvikling af dette laboratoriearbejde. Dette arbejde skal ikke styres af ønsket om at lave en forestilling. Forestillingen skal blive til som resultat af det akkumulerede materiale.
Idéen om et orkester indeholder en stor fleksibilitet, hvor man ikke er afhængig af, at de samme personer går igen og den kan bruges i mange forskellige sammenhænge.
Jeg synes på den måde, at der er mange perspektiver i projektet. I første omgang når vi nok ikke mere end at holde fast i skismaet i forhold til instrumentbeherskelse og den musikalske uformåenhed.

INTERVIEW

Interview med Torben Snekkerstad (dirigent)

5. januar 2011

Torben Snekkerstad: T (Lydbillag: 05_01_2011_Interview_Torben)
Poul Storm: P

P: Har det en betydning, at det er skuespillere og ikke ”almindelige” amatørmusikere på et tilsvarende niveau?

T: De fleste skuespillere jeg har arbejdet med har en god sans for musikalitet – timing, kropslighed og energi.Skuespillerne er vant til at sætte sig ind i en rolle og giver sig hen og arbejde seriøst med et projekt. Det gælder også når det handler om at lære at spille et instrument.
Den energi og ihærdighed om virkelig at gøre sit bedste er meget befriende.
I et amatørorkester er der mange forskellige grunde til at være med, der er mange forskellige niveauer og motiver – nogle er der af sociale grunde og har ikke tid til at øve, andre vil gerne blive bedre etc.

P: Hvad er det du kan opnå med den her slag ”musikere”, som du ikke kan med professionelle?

T: Uhh det er svært. Det kommer an på hvad man har lyst til at opnå – rent kunstnerisk.

P: Hvad opnår du ved, at de ikke kan spille – de kan ikke gøre hvad du siger eller beder dem om.

T: Jeg opnår, at det er enigien, det at de virkelig forsøger at forløse nodebilledet eller musikken, der bliver det primære. Man kan godt forstå og høre energien og viljen til, at det skal lykkes. Man kan ane hvad slutresultatet skulle have været. Man får som publikum parallelle verdener kørende.

P: Har professionelle musikere ikke den samme energi?

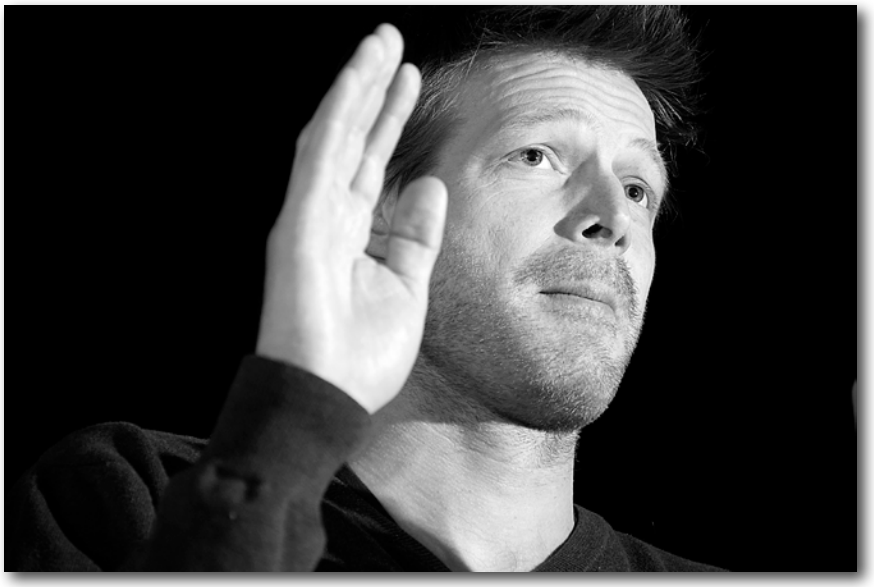

T: Jo det har de, men der er et meget mere poleret udtryk – man arbejder med helt andre parametre, hvor der er langt flere refferencer og et større erfaringsgrundlag. Deres idealer for det endelige resultat hænger langt højere. For skuespillerne her gælder det om at spille de rigtige toner og den rigtige rytme.

P: Hvad giver det dig at de ikke kan? Diskrepansen mellem at kunne og at ville?

T: Jeg prøver at slukke for al min normale musikalske tankegang og tilgang, og så er vi nede på det niveau, hvor vi bare skal komme igennem. Vi skal kæmpe os fra takt til takt og få det til at hænge sammen på en eller anden måde. Det er jo rigtig skægt for mig, når det ikke gør det, så vi skal finde kraften til igen at komme sammen på næste takt eller del. Det er helt andre parametre vi har med at gøre.
Jeg tror, at hvis det samme projekt havde været med professionelle musikere, ville det blive en kalkuleret

INTERVIEW

Interview med Torben Snekkerstad (dirigent)

5. januar 2011

måde at spille dårligt på.

P: Søger du en diskrepans mellem det de gerne vil og det de kan?

T: Ja, jeg ved jo at alle vil – det er det samme med professionelle musikere – viljen er til stede. Forskellen er, at bundlinien for den musikalske kunnen er meget meget langt nede her i forhold til professionelle musikere. Og det spænd imellem, at det nærmer sig noget der næsten kunne have været rigtig godt, men så falder det ned igen. Den pendling synes jeg er meget fascinerende.

P: Hvorfor fascinerer dette felt dig?

T: Fordi der opstår nogle tilfældigheder. Hvis man havde taget nogle professionelle musikere, som bevidst skulle gøre sig dårligere, bevidst gøre nogle fejl, så bliver det kalkuleret. Her sker fejlene fordi de ikke er dygtige nok og så opstår der tilfældigheder – ligesom slapstick humor, hvor alt egentlig er timet – hvis det skal være rigtig sjovt at se på, skal det virke spontant og impulsivt i det øjeblik han falder eller lignende. Det er meget svært at opnå med professionelle musikere, da det lynhurtigt kommer til at lyde for kalkuleret.

P: Hvad kan man bruge det til f.eks i forhold til et publikum?

T: Jeg er jo engetlig bare igangsætter. Jeg har skrevet arrangementer og forsøger på at hjælpe dem et stykke på vej. Så hvordan det skal indgå i en dramaturgisk sammenhæng, har jeg ikke kontrol over. Jeg kender selvfølgelig tankerne bag fra Lotte og Øyvind, men hvordan jeg skal indgå, har ikke så stor betydning for mig. For mig er det sådan set blot en isoleret opgave, at sætte en proces i gang ved rent lavpraktisk at arrangere numrene, der har forskellige genrer og som har en genkendelighed – og at forsøge at få det til at lyde bedst muligt på kortest mulig tid.
Hvis det lyder for godt, bliver jeg måske nød til at få dem til at bytte instrumenter. Hvis det bliver en forestilling, der skal spille i en eller to måneder, bør der ligge en stak noder, så der er nye noder, hvis de lærer et nummer for godt, så man hele tider bliver der hvor det er farligt, der hvor vi hele tiden kan gå på røven.

P: Hvilken betydning har det, at instrumenteringen har noget komisk over sig?

T: I Norge, hvor jeg kommer fra, har vi skolekorps, det vil sige blæseensembler med slagtøj. Nogle steder har de ikke folk nok til at dække alle instrumenter og det er det vi er ude i her. Den situation kender jeg ret godt – den har som udgangspunkt noget provinsielt og ret komisk over sig. Her i starten, har jeg set hvem der kan spille og har så lavet lidt om på stemmerne, så f.eks de to der spiller baryton horn har samme stemme, så de kan føle sig lidt trygge. Det er nu også lidt kalkuleret, for det er tydeligt, at det er meningen, at de to skal spille samme stemme, men at spille det synkront og rigtig intoneret er komplet umuligt for dem – det vil sige, at de hele tiden ligger og krydser hinanden, og så finder de sammen igen. Det er lige præcis det man ikke kan kalkulere. De andre tre har individuelle stemmer, som de står alene med, så bliver det lidt farligt og de bliver lidt utrygge.

P: Går du også efter det komiske i selve arrangementet?

INTERVIEW

Interview med Torben Snekkerstad (dirigent)

5. januar 2011

T: Ja, lidt. Der er jo to klarinetter der hele tiden har de bærende melodistemmer og de vil aldrig kunne spille så kraftigt som de tre andre – så det ligger lidt pakket ind og gemt. Hvis der havde været mange, der havde spillet hovedmelodien, så tror jeg ikke det havde været så skægt. Så der er mange måder at arrangere sig ind og ud af nogle ting man håber opstår. Hvis jeg havde gjort det anderledes, havde det været andre tilfældighedsprincipper, der havde gjort sig gældende.
For en musiker gælder det om at have "magt over sit instrument", om at kunne spille for at frisætte en emotionalitet, men her er det anderledes, de frisættes også en emotionalitet, men uden at have magt over instrumentet. Det er altså ikke gennem musikken emotionaliteten frisættes, men hvad er det så gennem? Når man hører optagelserne, kan man godt forestille sig, at det er seks unge mennesker, der spiller – deres tilgang til at spille er den samme som professionelle, men de har ikke samme fornemmelse for at være interaktive – at være på samme sted på samme tid. De har det mere på den måde, at de spiller deres egne noder fra begyndelsen til de til sidst er i mål, måske lidt før eller senere end de andre, men det er ok. Men når man gør det samme med voksne, så bliver det på en måde sårbart og emotionelt på en helt anden måde. De ved godt hvorden det skulle have været - det har de et helt klart billede af og så er det meget charmerende og sødt at se den kamp, de er ude i. De ved godt, at de er ude at skide i musikken og så kæmper de sig ind igen. Den energi der ligger i det er meget fascinerende og også meget anderledes. Det er tydeligt, at det rent teatralsk, dramaturgisk kan udnyttes.

P: Har det sit udspring i, at skuespilleren frivilligt kan vælge, at være ufrivilligt morsom?

T: Ja, lige nu har vi jo bare prøver, men de formår ikke at holde masken endnu. Det jeg synes bliver

INTERVIEW

Interview med Torben Snekkerstad (dirigent)

5. januar 2011

spændende er, når de er skuespillere mens de spiller –
nu er de sig selv. De synes det er meget sjovt og griner meget. Der hvor det virkelig kommer til at rykke, er når der er en koncertsituation og de virkelig skal holde masken og bare være trommeslager eller fagotisk. Der tror jeg der kommer til at ske noget - når de skal holde det tilbage, at de synes de selv er komiske. Så får publikum glæden af at sidde med latterpakken.

P: Der er helt klart noget klovneagtigt over det, kender du noget til klovnen og skuespillerens arbejde med klovnefiguren, er det noget du bruger her?

T: Nej, jeg bruger det ikke bevidst. Jeg arrangerer musikken og udgangspunktet er, at det skal lyde bedst muligt – ligsom i hvilken som helst anden professionel sammenhæng.

P: kender du til skuespillerens problematik i forhold til at være til stede på scenen og det at spille?

T: Jo det gør jeg.

P: Er det noget du bruger bevidst?
T: Skuespillere kan jo godt være manipulerende, på et tidspunkt tænkte jeg, at en af skuespillerne kunne spille meget bedre, men gør sig dårligere for at spille en rolle. Jeg ved, at det ikke er tilfældet, men jeg kom lige i tvivl et lille øjeblik. Det kunne jo have været og sådan er det nogle gange med skuespillere. De kan godt køre om hjørner med en, men jeg tvivler nu på, at det var sådan, men jeg tænkte, at det kunne være et indebygget spil for galleriet, for at se om jeg kunne gennemskue det.

P: Du har været inde på, at det kunne være en mulighed at ændre på de musikalske parametre, hvis de bliver for gode til at spille.

T: Det kommer selvfølgelig an på, hvor vi vil hen med en forestilling. Det ikke at have kontrol over noget er jo bare opgaven nu. Det er det vi skal undersøge i denne her uge. Jeg ved ikke på nuværende tidspunkt, hvordan det kommer til at indgå i en fremtidig forestilling.
Hvis tanken er at holde fast i orkester idéen, som vi allerede har lavet lydoptagelser af, så må man kalkulere lidt med arrangementerne, for simpelt hen at holde niveauet nede.

P: Du taler flere gange om tilfældighedsprincippet, tror du det kan være muligt, at tilrettelægge musikken, i stil

INTERVIEW

Interview med Torben Snekkerstad (dirigent)

5. januar 2011

med en klovn, der har en helt stram timing?

T: Det vil vise sig. Jeg ved det ikke. Der er så mange måde at gribe det an på. F.eks, at det ikke er tilladt at øve sig eller at du ikke må spille på dit instrument udover de 1½ time forestillingen varer. Det kunne også være en mulighed. Det vil jo nok langsomt blive bedre, men det er ikke sikkert, at det gør noget. De vil aldrig opnå et anstændigt musikalsk niveau. Det tror jeg ikke - noget der er værd at lytte til, fordi det er en interessant opførelse af det respektive værk. Det tror jeg aldrig vil ske.

P: kan du sige noget om forholdet mellem kaos og orden indenfor musikken?
Du har en meget fast musikalsk form, som skuespillerne skal overholde. Du putter totalt kaos ind i en enorm stram form.

T: Ja, det er jo det, der set fra et kontemporær musikalsk synspunkt er det spændende. Og der bliver man nød til at have skuespillere eller nogen, der ikke mestrer sit instrument, som man så forsøger at få ind i en struktur – en form. Det passer ikke helt ind alligevel, det er kaoset der gør sig ufrivilligt gældende.

P: Hvad er dine overvejelse i forhold til, at det i mødet med publikum handler om kendte kompositioner eller melodier?

T: Det er en slags parallelverden – ligesom at lytte i stereo hvor i venstre sider har dette orkester og hvordan de spiller og tolker og i højre side spiller den rigtige version af. Jeg tror det er det, der for publikum er lidt skægt at opleve.
Man har en tydelig forestilling om hvordan det normalt lyder, og så er der det man hører. Vi har det der sker indimellem disse to poler, hvor det næsten hele tiden toutcher den version man kender og så går den væk igen – sådan frem og tilbage.

P: Hver gang jeg hører det er jeg lige ved at dø af grin, har du et bud på hvorfor det er sjovt?

T: Ja, hvorfor er det sjovt at se nogen falde ned fra et tag? Det er jo egentlig ikke sjovt, men vi griner. Hvorfor bliver det ved med at være sjovt, når der en der prutter? Vi har hørt det 1000 gange, men det er alligevel sjovt. Jeg tror bare det er frigørende, fordi vi er vant til at formen er så strømlinet og folk er så dygtige – alt skal være så tjekket som overhovedet muligt, så jeg tror det er befriende at se nogen , som rent faktisk prøver at være dydsmønstre, men som i den grad går på røven.

P: Indenfor den mere traditionelle musik er der meget konkrete parametre for, hvornår noget er forkert, hvornår man spiller og synger falsk og det er forbundet med angst og bæven og komplekser osv at optræde overfor andre mennesker – er det det der virker befriende, når man som publikum ser, at der er nogen der tør selvom de er dårlige end andre?

T: Ja, det tror jeg. Hvis det havde været rent skuespil og musikken ikke have være der, havde folk været vant til det. De er vant til at se teater, hvor man spiller en rolle helt ud.
Her er modstanden så stor, at jeg tror det er de færeste, der ikke tror, at de gør deres bedste. Der tror jeg, at vi kan komme ud over scenekanten med nogle humoristiske elementer, som måske ikke kan opstå på anden måde.

INTERVIEW / EVALUERING

Interview med Lotte Fårup (initiativtager) Efter projektafslutning.

13. januar 2011

Lotte Fårup: L
Poul Storm: P

P: Hvordan synes du det er gået?

L: Jeg har jo haft to kasketter på. Som deltager synes jeg det har været både fantastisk, provokerende og morsomt. Ret ambivalent.
Som arrangør har det været kanon med en masse overraskelser, som jeg ikke havde forventet. Der ligger helt tydeligt noget interessant i arbejdet, som vi kun har set en lille del af.
Der er ting jeg har svært ved at beskrive. Der sker noget interessant og det er dette noget jeg har svært ved at beskrive. Det vil kræve nogle flere eksperimenter for at finde ud af hvad der er.
Som deltager er jeg overrasket over, at vi grinede så meget. Gråd og grin er en form for forløsning – når man forbavses, griner man. Hvad var alt det grineri udtryk for? Situationen var basal tryg. Jeg er forbavset over at jeg gerne ville være god samtidig med iritationen over ikke at kunne. Jeg ville gerne erkendes for at være god. Det er ikke rart – eller i hvert fald ikke nemt at være i det rum, hvor man er dårlig. Derfor er det forløsende at grine af det. Der er noget dybt menneskeligt i dette rum, noget uperfekt og sårbar.
Vi kan komme meget længere med det her: Der er mange muligheder for at kunne bevare det rum, hvor vi er dårlige – mangelfulde – uperfekte.

INTERVIEW / EVALUERING

Interview med Lotte Fårup (initiativtager) Efter projektafslutning.

13. januar 2011

P: Hvordan hæger dette rum sammen med teatret?

L: Det her fejlagtige rum, er et kæmpe og spændende område. Jeg tror alt teater dybest set handler om det her. Vi vil have noget levende, menneskeligt og nærværende ind i kunsten. Den situation hvor vi konstant mislykkes kan måske sammenlignes med at gå på line: Hvis man er dygtig, ser det nemt ud og bliver derfor kedeligt at se på, men hvis man er dårlig og er lige ved at falde ned hele tiden, sidder publikum med tilbageholdt åndedrag og er med dig.
I vores tilfælde kender publikum f.eks Carmen – de synger med inde i hovedet – de vil gerne at de lykkes. De håber at høre den "rene" Carmen og sidder derfor i samme skisma som skuespilleren. Jeg griner selv meget når jeg eller nogen falder.

P: Hvad er det der sker med skuespilleren i dette rum, hvor man er dømt til at mislykkes?

L: Jeg er optaget af den ærlighed der opstår og hvad man kan bruge den til. Det ikke at have styr på det, er et usikkert land, hvor der er en høj grad af tilstedeværelse. Jeg vil normalt gerne have styr på det jeg gør. Jeg har svært ved at genkende mig selv i det her rum, hvor jeg ikke har styr på det – min selvopfattelse ryger og det er utrygt. Man skal lægge sit fokus et andet sted end at føle sig god og dygtig – det er et absolut tab af kontrol.
Jeg ved ikke, hvordan vi kan skabe konkrete værktøjer, så vi kan udnytte det her. Det er en basal åbning til tilstedeværelsesarbejde. Håndværket skal mestres, men det er ikke noget ved, hvis nærværet mangler. Vi var lige håndværksmæssig gode nok til at kunne få det til at virke.

P: Hvordan kan projektet komme videre?

L: Det vil være ærgerligt at lave noget naturalistisk teater ud af det. Jeg kunne tænke mig, at sætte det ind i en ramme med en meget stærk teatralsk form.
Det fascinerende er, når man kæmper reelt, som f. eks en danser der står på én arm. Der skal en reel hindring eller obstruktion til. Det er vigtigt at parametrene er reelle, så investeringen fra skuespilleren bliver reel – det er dårligt skuespilleri at "lade som om".

EVALURING

Evaluering
7. januar 2011

Troels: ”Jeg har haft det rigtig sjovt hele tiden. Det var sjovt at spille på fagotten igen. Vi er alle hoppet i samme balje uden at kunne bunde – man lader sig selv drukne lidt. Jeg har lært at læse basnøgle igen, så lidt er der sket. Sjovt at arbejde med en dirigent - at der en der står og styrer.”

Andreas: ”Primært har det været sjovt – næsten som en slags frikvarter. Jeg har fået renset hjernen og det har givet masser af energi. Jeg havde en forventning om mere skuespillerarbejde, ikke at jeg er skuffet, men måske kommer det i næste omgang. Glæder mig til at se, hvor det kan bære hen. Jeg var ved at stå helt af på melodikaen - der gik et par dage inden jeg fandt ud af, at det ikke gør noget, at jeg ikke kan spille på den. Det var fedt at nå frem til, at der må ske hvad der sker – det må godt være dårligt. Det var skønt at spille koncert i går.”

Bo: ”Det er en frustrerende kamp med instrumentet og noderne – ikke at det gør noget – hvor skal jeg rettte mit focos og min disciplin? Nu har jeg lige lært de fire toner, men så er der for meget larm. Vores bestræbelser er at spille os op, men overordnet skal vi spille os ned.
Det har været grænseoverskridende at høre musikken bagefter, men også meget givende eller nærmere en oplevelse, da jeg ikke ved hvad jeg skal bruge det til. Jeg mangler et større mål: hvordan skal vi håndtere det, hvad vej skal vi med det. Det ville være dejligt at få snakket sammen om, hvad vi kan bruge det til. Det er spændende, men også frustrerende.

Ragnhild: ”Jeg har samme frustration som Bo – jeg har ikke helt forstået idéen, selvom jeg egentlig har været med fra starten. Det har været helt vildt fantastisk, skønt at arbejde så meget med musikken, det har jeg aldrig prøvet før. Det var dejligt med en seriøs dirigent og en befrielse at være i et rum, hvor der bliver arbejdet direkte fra hjertet. Det er et unirvers jeg gerne vil meget længere ind i. Jeg kan se rigtig mange muligheder for hvad vej vi kan gå – det er jo rent kult, når vi er fuldstændig ærlige i det her. Jeg har sjældent grinet så meget. Det er den fedeste måde, at starte det nye arbejdsår på.”

Øyvind: ”Jeg havde det rigtig dårligt efter koncerten, jeg havde et forkert blad på, så det peb hele tiden. Jeg vil gerne ramme rigtigt – så min stolthed blev såret. Jeg er ikke sikker på, at jeg kan undgå at øve i fremtiden. Jeg synes vi har det rigtigte niveau nu – vi kan få noget ud af vores instrumenter uden at være for gode. Man hører nogen spille musik, men egentlig er musikken ligegyldigt, det er noget andet. Det er koncentrationen – det giver en slags transparans, man ser en rørende sårbarhed. Musikken er ikke ego, man bliver nød til at spille sammen i modsætning til teater.”

Lotte: ”Som musiker har jeg være virkelig frustreret derhjemme med min klarinet, noder etc. Min største opdagelse kom da Torben sagde: ”så Lotte, nu skal du ikke øve mere” det var meget provokerende, jeg er normalt meget tjekket og pligtopfyldende.
Jeg nåede frem til at slappe af i, at jeg spillede forkert. Min første solo var også meget lærerig – det var meget sårbart.
Som initiativtager var der meget jeg ikke vidste - jeg kunne måske have meldt klarere ud. Jeg havde egentlig tænkt, at teatret skulle fylde mere, men kunne se at det var nødvendigt, at musikken fik meget plads. Det har givet mig mange tanker om, hvordan vi kan videreudvikle den sårbarhed vi har fat i. Det optager mig meget at få sat en teatralsk form på – jeg ved ikke hvordan endnu, men jeg er ikke meget for en naturalistisk form.
Jeg skal hjem og fordøje forløbet, men jeg ser to mulige retninger for et fremtidigt arbejde:

1) Skal vi se os selv som orkester og udvide vores repertoire i en rent musikalsk retning (antimusikalsk – red.)
2) – eller skal vi bevæge os i retning af en forestilling, hvor det teatralske udvikles og udforskes.

Jeg vil foreslå, at vi finder nogle weekender i løbet af foråret, hvor vi kan øve.”

Dag 1

3. januar 2011

Til stede:

Torben Snekkerstad, Lotte Fårup, Øyvind Kirchhoff, Bo Stendell Larsen Andreas Dawe, Ragnhild Kåsgaard, Troels Findsen, Poul Storm

PRØVEPROTOKOL

Kl. 14.00 Introduktion og præsentation.
Rollerne for ugen er fordelt således:
Torben Snekkerstad: Dirigent og orkesterleder
Lotte Fårup: Klarinet
Øyvind Kirschhoff: Klarinet
Bo Stendell Larsen: Marchhorn
Andreas Dawe: Slagtøj
Ragnhild Kåsgaard: Euphonium
Troels Findsen: Fagot
Poul Storm: Referant og observatør

Noderne deles ud, koncentration om to stykker:
A: Adgio in G miner af Tomaso Albinoni
B: Paran af John Zorn

Kl. 15.00 Torben tager styringen: "Vi starter med at spille en fælles skala: CDEFGHC"
For de der ikke kan finde tonerne, hjælper Torben med at finde skalaerne på de enkelte instrumenter.
4 slag på hver tone – Torben viser dirigentens partitur for fire slag. Andreas på sidelinien med sit slagtøj. "Det er ikke helt i sync." "Dirigenten bestemmer hvor længe en tone holdes:" "Det var skønt, vi prøver igen" …… "optur"
Der tages hul på første nummer: Adgio in G miner af Albinoni
Efter individuel øvning spilles der sammen – der grines rigtig meget, lyder ikke lige efter bogen.
En spændende diskrepans mellem Torbens anvisninger om musikalsk indføling i takt 9 og det der kommer ud af det (Videobillag: 03_01_2011_Proeve_Adagio) Andreas er gået over til melodika, for at være med i orkestret.
15.42 De enkelte sektioner går ud og øver deres stemmer sammen + evt. næste nummer Paran af John Zorn.
16.15 Gennemspilning af hele nummeret med tilpasning af de forskellige stemmer. Torben spiller med på sopran sax. Slutter af med at spille incl. Getagelse og afslutning. Torben: "super fedt" "egentlig burde der være ligevægt mellem stemmerne – ellers bliver det skævvredet."
"Prøv at lytte efter melodistemmen, der ligger ved Øyvind og Andreas."
16.45 Pause – der øves dog videre mens Øyvind og Lotte laver suppe.
Snak i pausen om diskrepansen mellem at kunne og ville. Hvis vi bliver for gode, ville det være en mulighed at skifte stemmer eller instrumenter, når man har spillet sammen en uge. Snak om John Cage, der søger det uforudsigelige i musikken. Her prøver vi at lære nummeret og spille det så godt som muligt.
18.30 Går i gang med nummet Paran. Andreas på lilletromme og tambourin.
Torben: "til næste gang skal vi lære melodien. Den her skal læres udenad til på torsdag – det hele"
A og B stykket kun basgruppen. Torben spille melodistemmen: "super"
Torben lægger arrangement 2 gange AB 2 gange C første spiller Øyvind solo, så Lotte, en gang D derefter Andreas solo, ind på Torbens tegn, AB en gang slut.
Torben kører strukturen strengt igennem selvom det hele falder fra hinanden, strukturen kører videre.
19.36 klar til optagelse af Paran – (Lydbillag: 03_01_2011_Paran)
Klar til optagelse af "Adgio in G miner - (Lydbillag: 03_01_2011_Adagio)

Dag 1

3. januar 2011

PRØVEPROTOKOL

Supplerende bemærkninger til opstarten

Torben tager som dirigent styringen. Han har skrevet de forskellige stemmer ud til instrumenterne og starter derefter med at prøve stykket igennem. Går ind og støtter de enkelte stemmer ved at spille for, for at vise hvordan det skal lyde.
Der er en udpræget lyst til at spille, der bliver grinet rigtig meget og der er en selvironisk distance til egen kunnen og mangel på samme.
Der er udelukkende koncentration på at tage livtag med musikken, instrumentet, noderne og sammenspillet. Der bliver enkelte gange talt om koncerten på torsdag.
Alle har en stor vilje til at spille så det lyder godt – og yder deres ypperste. Der er samtidig en stor mangel i kunnen, som hver enkelt kommer overens med på sin egen måde.
Diskrepansen mellem villen og kunnen som projektet lægger op til, træder således meget klart frem.
Det er også klart at denne diskrepans har noget udpræget komisk over sig – som udløses i grin.
Der ser ud til at have en stor betydning, at det er skuespillere der spiller – der synes at være en fælles konsensus om, hvad det vil sige at foretage en handling på en scene overfor et publikum.
Skuespillerens identitet ligger ikke i at spille musik, som det ville have været tilfældet med musikere, men i at han/hun fortager en handling; spiller musik. Det kunne også have været en anden handling: nervøst sammenbrud, fysisk vold, danse tango,
For skuespilleren er der altid en diskrepans mellem "rolle" og skuespiller – også når skuespilleren spiller "sig selv".
Det er her diskrepansen mellem skuespilleren som musiker og musikken kommer ind.
Det er på sigt interessant, hvad skuespilleren stiller op med dette, når han/hun møder sit publikum.
Hvor tæt tør han/hun holde det på sig selv?
Begynder han/hun at tydeliggøre for sit publikum, at han/hun godt selv er klar over, at han/hun er dårlig?
Eller formår skuespilleren at hvile i at være "ufrivillig" komisk?
Der er blevet diskuteret mulige modtræk mod at skuespillerne bliver for "gode" til at spille: man kan bytte instrumenter, bytte stemmer eller sætte en maks. prøvetid på to gange inden et nummer opføres for et publikum.

Spørgsmålet om hvordan projektet møder et publikum, står endnu åbent – både på kort sigt i forhold til på torsdag, men også på lang sigt i forhold til opførelse, koncert eller lignende.
(Poul Storm)

Dag 2

4. januar 2011

Til stede:

Lotte Fårup, Øyvind Kirchhoff, Bo Stendell Larsen, Andreas Dawe, Ragnhild Kåsgaard, Troels Findsen, Poul Storm

PRØVEPROTOKOL

9.30 Torben er der ikke – dagen starter med at lave en prøveplan. Lægger op til at starte med det nye nummer Carmen – hornene skal have hjælp Øyvind kan ikke huske B-stykket, Lotte nynner det igennem.
Konsensus: 15 min. Øvning på A-stykket.
Alle er enige om at lave en overraskelse til Torben, når han kommer i morgen. Lære et nummer. Forslag: Vimmersvej, beatlessang... Det blev ”Singing in the rain”.

10.00 Hornene er ikke så langt, så de øver for sig selv, mens de andre spiller A-stykket igennem – alle hjælper hinanden. Andreas holder rytmen stabil.
10.45 Mødes og spiller sammen
11.30 spiller adagio
11.45 optagelse af Carmen A og B stykke (videobilag: 04_01_2011_Carmen og lydbilbilag: 04_01_2011_Carmen)
12-13 Pause
13.00 Carmen C-stykket Troels hjælper hornene med at finde tonerne. Øyvind og Lotte øver selv.
13.30 forsøg med en samlet opstilling, som gruppe til Carmen (Videobilag: 04_01_2011_Carmen2)
14.00 adagio spilles mens alle går i optog, noderne er sat på ryggen af den der går foran.
14.10 Paran
Pause
15.00 Singing in the rain – overraskelse til Torben (lydbilag: 04_01_2011_Singing_in_the_rain + videobilag: 04_01_2011_Singing_in_the_rain)
Bliver spillet efter gehør. Ragnhild synger for, de andre prøver at hænge på.
15.10 gennemspilning af alle numre (lydbilag: 04_01_2011_Alle_numre + videobilag: 04_01_2011_alle_numre)

Dag 3

5. januar 2011

Til stede:

Torben Snekkerstad, Lotte Fårup, Øyvind Kirchhoff, Bo Stendell Larsen Andreas Dawe, Ragnhild Kåsgaard, Troels Findsen, Poul Storm

PRØVEPROTOKOL

9.30: Torben: ”Har orkestret nogen ønsker?“ ”Det er jo et demokratisk foretagende”
Lotte: ”Eftermiddagen til sang og impro”
Torben kan godt tænke sig at inddrage nogle af de tidlige elektroniske instumenter + sampling og loop ind, men nok bedst i næste omgang.

9.45 spille hele Carmen igennem struktur: A | B | A | C | A | (Lydbilag: 05_01_2011_Carmen1)
Torben med en vis ironi: ”Jeg har aldrig i min vildeste fantasi forestillet mig så høj en kvalitet. Øvning af de enkelte dele. B-delen skal være anderledes i karakter: svagere, listende, smådrillende.
10.45 Pause
11.00 Der øves videre på Carmen (videobilag: 05_01_2011_Proeve_Carmen)
Gennemspilning af hele Carmen (Videobilag: 05_01_2011_Optagelse_Carmen + Lydbilag: 05_01_2011_Carmen2)
13.00 direkte på optagelse af Carmen 2 gange (Videobilag: 05_01_2011_Optagelse_Carmen_samt_reaktion - videoen kører direkte over i at alle hører begge optagelser, samt deler sig ind til eftermiddagens program.)
14.00 2 mands grupper forbereder noget at vise for de andre med sang og musik på instrumenter de absolut ikke behersker.
Jeg lavede interview med Torben (Lydbilag: 05_01_2011_interview_Torben) De andre arbejder i tomandsgrupper med en præsentation af et materiale for øje. En teatralsk sekvens, hvor musik og instrumenter spiller en væsentlig rolle.
14.30 Præsentation:

1. Lotte & Troels: Det er koldt og jeg er langt hjemmefra af Kim Larsen for horn guitar og sang. + black bird af Beatles. (Lydbillag: 05_01_2011_Lotte&TroelsDUO)
2. Andreas og Bo: guitar og fagot og sang. Hul i det. (Lydbillag: 05_01_2011_Bo&AndreasDUO)
3. Øyvind og Ragnhild: alt sax og cello og sang – den lille rødhætte. (Lydbillag: 05_01_2011_Oeyvind&RagnhildDUO)

En musikalsk overraskelse til Torben - der spilles Singing in the rain (Videobillag: 05_01_2011_Singing_in_the_rain_for_Torben + Lydbillag: 05_01_2011_singing _in_the_rain)
Forskellige strategier til at holde det musikalske niveau nede.

1. Hver har seks forskellige stemmer, hvis man bliver for god til en af dem, spiller man den næste etc.
2. Der må ikke øves ugen før en ”koncert” og der må ikke øves før forestillingen – der spilles kun den tid koncerten/forestillingen tager
3. Der byttes instrumenter.

Torben: ”Der er en tradition for at et blæseorkester der lyder ad helvede til.”
Torben åbner op for muligheden af, at hver skuespiller får endnu et instrument:
Øyvind: alt sax og klarinet
Troels: Fagot og obo
Andreas: slagtøj og kontrabas
Bo: Marchhorn og tuba
Ragnhild: Euphonium og tuba
Lotte: Klarinet og
Ide med en solist evt. invitere en gæstesolist som virkelig kan spille. Evt. en operasanger
Lang snak om kvaliteten i at yde sit bedste uden at det har mulighed for at lykkes –
Hvordan udnytter man det teatralsk?

Dag 4

6. januar 2011

Til stede:

Torben Snekkerstad, Lotte Fårup, Øyvind Kirchhoff, Bo Stendell Larsen Andreas Dawe, Ragnhild Kåsgaard, Troels Findsen, Poul Storm

PRØVEPROTOKOL

10.00 Forsinket start pga. sne.
Starter med at lave opstillingen til koncerten.
Starter uden instrumenter.

En lille øvelse samt snak om musik og improvisation:
Det er både kaos at lytte for meget og for lidt til hinanden.
Hvis man ikke tror på sin egen idé bliver det rigtig dårligt, men hvis man holder fast i sin idé, bliver i den og får andre med, kan det blive spændende. (i forhold til improvisationsmusik).
Improvisationsmusik – man skal arbejde længe sammen, stole på hinanden, være interesseret i at komme nye steder hen og ikke spille stumper af det man allerede har lært.
Der er andre parametre når man improviserer, end der er for kompositionsmusik.
I forhold til teatret er der forskellige former for improvisationer, devicing, improvisation over for et publikum og improvisation som et værktøj til at komme dybere ind i en tekst, et stykke eller en figur.
Som improviserende musikere forsvinder man ind i det – man spiller noget man aldrig har spillet før; til trods for, at man er dybt funderet i en musiktradition.
Det er en fluxus – man vil aldrig kunne sætte sig ned og komponere den slags musik.
Det er en grundlæggende kunstoplevelse, hvor man ikke er interesseret i en intellektuel proces.
Det er en akt, der er 100% overbevisende.
Det øjeblik, der har fungeret kan man ikke gentage lige efter, da det udelukkende fungerer i den kontext den var i.
Torben: ”Jeg har ikke mødt teater der har troet fuldt og fast på improvisation andet end i skabelsesprocessen. Det eneste tema der gælder for jer er – bare at være musikere.”
Improvisationsøvense:
Vælg et tal 1, 2 eller 3. Lave lyd.
Torben: ”Kig på mig – hold jer selv for ørerne.
Nyn en tone der føles behagelig – en summen.
Jeg dirigerer. En dyb vejtrækning på tegnet (1,2 eller 3) – sum lyden.
Pointen er at man ikke kan høre hinanden. (Lydbillag: 06_01_2011_Humming_impro)

13.00 – 14.00 generalprøve på koncerten. gennemspilning af alle numre, samt regler for hvordan entréen til en koncert foregår.
15.00 koncert (Videobillag: 06_01_2011_Koncert + lydbillag 06_01_2011_Koncert)

Dag 5

7. januar 2011

Til stede:

Lotte Fårup, Øyvind Kirchhoff, Bo Stendell Larsen, Andreas Dawe, Ragnhild Kåsgaard, Troels Findsen, Poul Storm

PRØVEPROTOKOL

9.30 Lotte dagens program:

- Lotte vil lave en del med teatralske elementer
- Interview af skuespillerne med Poul.
- Slutte af med en gennemspilning af alle numre
- Evaluering.
- Oprydning.

10.00 Teatralske elementer ved Lotte.

Et fysisk arbejde med karakterer: To måder at gå på og to måder at sætte sig ned på:
Ragnhild: ekstrem småtskåren småborgerlige
Øyvind: firskåren dominerende
Andreas: Militant firskåren lukket person
Troels: flegmatisk underdog
Bo: Kristen

1. To måder at gå på og to måder at sætte sig ned på:
2. Find 2 gestus´

Gør formen større og bryd gerne rytmen – tænk stort – formmæssigt præcis – ingen psykologi.
Arbejde en ad gangen:
Troels: vis materialet, to måder at gå på, slap af i ansigtet – benene starter bevægelsen – hovedet starter bevægelsen – overrask dig selv. Gennemgang af resten af materialet
Andreas, Bo, Ragnhild og Øyvind – De gennemgår alle deres materiale. Lotte retter lidt ind på det, større modsætning, klarere impulser, etc.
Alle igen på gulvet – gentager materialet.
Lav en formation – som billede, så fladt som muligt – gruppebillede. Lav en entrè fra gangen og ind i salen som en formation. Gå når musikken starter, sørg for at have fysisk kontakt.
Igen, gå langsommere, drop karakteren i ansigtet, vær ærlige, server al jeres personlighed.
En gang til, drop karaktererne, sørg for at have en let åben afspændt mund – langsomt – tænk slow motion – vær kun jer selv, ingen karrakterer. Den ærlighed der er, når I er jer selv, skal være der, samtidig med den fysiske form – vi skal have begge dele.
Ny opgave: Find alle en måde at falde ufrivilligt til højre. Derefter lærer alle hinandens fald i en fremadskridende bevægelse, ligesom dansetrin på en danseskole: 1,2,3,4,5,6,7 og 8….
12.00-13.00 pause
13.00 rengøring
3.45 Evaluering. Runde:

Strøtanker om forholdet mellem villen og kunnen

"*En gentleman er en person, der kan spille saxofon, men ikke gør det*"
(Storm P.)

Jeg synes det kunne være interessant at undersøge begrebet vilje, både filosofisk, men også i forhold til klovnen.
Et væsentligt aspekt ved klovnen er en barnlig evne til at forundres over verden, men også viljen til at erobre den. En evne til ikke at fordømme – at katagorisere i godt og dårligt – alt er muligt. For et barn ville det ikke være mere mærkeligt, at dens far hopper på tungen end, at han spiller på tuba. Et barns vilkår er blandt andet diskrepansen mellem villen og kunnen. En stor del af denne diskrepans handler om at ville, men ikke at kunne – at fejle. Dette er normalt forbundet med frustration, angst, handlingslammelse, mindreværdskompleks.
Hvordan lever vi med denne frustration?
Hvor kan viljen føre os hen?
Hvad er vilje? Er den en drift, instinkt eller et begær? Eller kan viljen styres af vores intellekt? Eller er viljen i sammenspil mellem begær og intellekt? Er det viljen der sætter os i stand til, med vores intellekt, at bestemme over og styre vores begær?
"Vilje er et formalt instrument der efter at være tændt, kan vælge, hæmme eller kræve – viljen kan ikke i sig selv være skabende"
Hænger viljen sammen med frihed således, at vi kan handle frit?
Hvordan hænger denne frihed sammen med kunnen indenfor kunst.
Gælder det for kunsten, at det drejer sig om kunnen og ikke villen – ellers havde det heddet vunst?
(P. Storm)